

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON LIITTOKOKOUS 2008: TULOSLASKELMA VUODELTA 2007 JA TASE 31.12.2007 (11.6.2008)

Vapaa-ajattelijain liiton sääntöjen (<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/liitto/saannot>) mukaan varsinaisessa liittokokouksessa käsiteltäviin asioihin kuuluvat hallituksen laatima toimintakertomus päättyvältä liittokokouskaudelta (8 §, 1. kohta) eli kolmelta vuodelta ja hallituksen laatimien tilikertomusten sekä tilintarkastajien niistä antamien lausuntojen esittely samoin liittokokouskaudelta (8 §, 2. kohta) sekä vielä vastuuvapaudesta päättäminen liittokokousvuotta edeltävältä toimintavuodelta (8 §, 2. kohta).

Valtuutettujen kokous on vuonna 2006 hyväksynyt vuoden 2005 toimintakertomusesityksen ja päättänyt vastuuvapaudesta vuoden 2005 osalta. Samoin valtuutettujen kokous on vuonna 2007 hyväksynyt vuoden 2006 toimintakertomusesityksen ja päättänyt vastuuvapaudesta vuoden 2006 osalta.

Sääntöjen ilmaisulla ”tilikertomus” tarkoitetaan Vapaa-ajattelijain liitossa tuloslaskelmaa, tasetta ja taseen liitetietoja. Liittokokousvuonna liittokokous siis päättää edellisen vuoden koko tilinpäätöksen hyväksymisestä, jolloin em. asiakirjoihin lisätään myös vuoden 2007 toimintakertomus. Lisäksi kuullaan tietysti tilintarkastajien tilinpäätöksestä ja hallinnosta antama kertomus.

Liittokokous voi hyväksyä tilinpäätöksen hallituksen esityksen mukaisena tai se voi palauttaa tilinpäätöksen hallituksen korjattavaksi sillä tavoin kuin päätetään. Uutta, korjattua hallituksen esitystä, ei sääntöjen mukaan voi mikään muu päätöksentekomuoto tai toimielin hyväksyä kuin varsinainen liittokokous.

Esitykset hallitukselle 45 päivää ennen liittokokousta

Hallituksella on esityksenteko-oikeus liittokokoukselle (7 §, 9. mom.). Tilinpäätöstä ei koske 45 päivän toimittamismääräaika. Hallituksen, tai ainakin hallituksen enemmistön, on kannatettava laatimaansa tilinpäätösesitystä. Hallituksen enemmistön on allekirjoitettava tilinpäätösesitys. Allekirjoittaminen tarkoittaa esityksen hyväksymistä ja kannattamista.

Hallitus allekirjoitti tilinpäätösesityksensä 29.3.2008 eli 42 päivää ennen liittokokousta. Tästä huolimatta esitys voi tulla liittokokouksen käsiteltäväksi.

Muunkin tahon kuin hallituksen tekemä esitys voi tulla liittokokouksen käsiteltäväksi vaikka se olisi saapunut liittohallitukselle myöhemmin kuin 45 päivää ennen liittokokousta ehdolla, että hallituksen enemmistö kannattaa esitystä. Ellei tällainen esitys saa hallituksen enemmistön kannatusta, hallitus ei saa lähettää sitä liittokokouksen päätettäväksi.

Esitykset ja liittohallituksen lausunnot jäsenyhdistyksille 15 päivää ennen liittokokousta

Sen sijaan kaikkia esityksiä, muiden ja hallituksen itsensä tekemiä, on katsottu koskevan 15 päivän lähettämismääräaika. Näin jäsenyhdistykset ja liittokokousedustajat voivat tutustua esityksiin ja liittohallituksen niistä antamiin lausuntoihin rauhassa ennen liittokokousta. Liittohallitukseen ei voi tehdä liittokokouksesityksiä myöhemmin kuin 15 päivää ennen liittokokousta.

Liittohallitus istuu tilikertomusten päällä

Tänä keväänä on tietääkseni ensimmäistä kertaa liiton historiassa tapahtunut, että liittohallitus kieltäytyy lähettämästä edustajille etukäteen vuoden 2007 tuloslaskelmaa, tasetta 31.12.2007, taseen liitetietoja ja tilintarkastuskertomusta.

Hallitus on antanut jäsenelleen Erja Sallille toimeksi valvoa asiakirjojen lähettämistä ja kieltää lähettämästä mainittuja asiakirjoja etukäteen liittokokousedustajille. Sallinen kertoi asiasta 9.6.2008. Hän katsoo, ettei liittohallituksella ole velvollisuutta asiakirjojen antamiseen ”tässä vaiheessa”. Edelleen Sallinen vetoaa jäsenten yhdenvertaiseen kohtelemiseen ja sanoo, että liittokokousedustajat saavat ”kaikki liittokokousasiakirjat liittokokouksessa ilmoittautumisen yhteydessä hallituksen päätöksen mukaan”.

Yhdenvertaisuus ei kuitenkaan toteudu edes siinä muodossa, että hallituksen laiminlyönnit kohdistuisivat yhdenvertaisesti kaikkiin liittokokousedustajiin. Ensiksi on todettava, että liittokokousedustajista ainakin hallituksen varsinaiset jäsenet Eino Huotari, Erja Sallinen, Jorma Snellman ja hallituksen varajäsen Marko Lakkala ovat tutustuneet tilinpäätösesitykseen jo maaliskuun loppupuolella. Mahdollisesti on muitakin tällaisia hallituksen jäseniä. Toiseksi osa liittokokousedustajista sai tuloslaskelman, taseen ja sen liitetiedot kirjeitse keskiviikkona 11.6.2008, kolme päivää ennen liittokokousta. Osa liittokokousedustajista taas ei asiakirjoja saanut, vaan he saanevat ne vasta lauantaina 14.6.2008 liittokokouspaikalla.

Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2007

Kokonaisuutena tilinpäätös on tasapainoinen, ylijäämä on 520,19 euro (2006: 11.276,41 euroa). Tarkastellaan tuloslaskelmaa pääluokittain:

Opintotoimintaan oli budjetoitu tuloja 1.000 euroa ja menoja 3.400 euroa, mutta sille kävi kuten vuonna 2006: opintotoimintaa ei ollut; pääluokka puuttuu tilinpäätöksestä.

Tiedotustoimintaan oli budjetoitu 9.520 euroa ja toteuma ylitti sen ollen 10.089,95 euroa. Kaikki tuotot olivat Vapaa Ajattelija –lehden tuottoja. Lehden tilausmaksut kasvoivat 310,75 euroa (10,2 %) 3.046,45 euroon. Asiaan vaikutti se, että liitosta erotetun Pääkaupunkiseudun ateistit ry:n jäsenten jäsenetulehdet muuttuivat tilatuiksi lehden vuosikerroiksi. Myös kulttuurilehtituki kasvoi 500 euroa 7.000 euroon.

Kulupuolella lehden painatuskulut nousivat 25,7 % ja lehden postituskulutkin 12,8 %. Toimitussihteerin työkorvausta ei korotettu, se oli edelleen 7.500 euroa. Tiedotustoiminnan kaikki kulut olivat –22.555,73 euroa, josta Vapaa Ajattelijan kulut olivat –20.273,51 euroa. Näin lehden tulot kattoivat sen menoista 49,8 %, ja tappio oli –10.183,56 euroa. Lopputulosta voi pitää ihan kohtuullisena.

Palvelutoiminnassa budjettiin oli merkitty –17.200 euroa, mutta tulos oli –2.513,50 euroa. Huikea ero johtuu osaksi siitä, että 70-vuotisjuhlakulut oli budjetoitu palvelutoimintaan, mutta tilinpäätöksessä ne on kirjattu hallinnon kuluihin.

Tuloja palvelutoiminnasta ei saatu (243,70 euroa). Kulupuolella kerrotaan, että muusikoille, laulajille ja laulukoroille ei enää maksettu kulukorvauksia (-385 euroa). Toiminta-avustukset jäsenyhdistyksille supistuivat –951,50 euroon (-3.620 euroa). Kohtaan ”Muut palvelutoiminnan kulut” on kirjattu kulutetun –1.312 euroa (-0 euroa). Herää kysymys mikä tämä kohta on?

Nähtävästi juhlapuhujille maksetut kulukorvaukset on kirjattu tälle tilille. Miksi kulupuolen suurimmaksi kasvaneen saldon kirjanpitolin sisältöä ei kerrota tarkemmin?

Myyntitoiminnan tuotot kohenivat 1.646,11 euroon (800,84 euroa). Asiaan vaikutti parin tuhkauurnan myyminen ja merkkimyyntin kasvu. Ansiomerkkejä jakeli liittohallitus ja niitä ostivat jäsenyhdistykset. Kun ansiomerkkejä vastaavasti hankittiin -1.500 eurolla ja lippujakin -737 eurolla, myyntitoiminnan tulos painui -642,49 euroa tappiolle (468,70 euroa). Budjetti oli 500 euroa, joten se ei toteutunut. Ostot on kirjattu suoraan kuluksi.

Kansainvälisessä toiminnassa vieraiden kuluihin budjetoitiin -1.300 euroa. Mutta vieraita ei tullut. Ulkomaisiin vierailuihinkin meni vain -506 euroa, mutta budjetoitua rahaa oli 0 euroa. Pääluokan alijäämä oli -1.064,60 euroa (-870,88 euroa).

Toimisto-luokassa kerättiin Helsingin Vapaa-ajattelijat ry:ltä (HVA) vuosivuokraa 240 euroa enemmän kuin edellisvuonna, jolloin vuokra oli 100 euroa/kk. Peritty vuokra (120 euroa/kk) on vain puolet käyvästä vuokrasta. Toinen puoli on piilotukea HVA:lle.

Kulupuolella postikulut nousivat 34,6 % -1.521,65 euroon. Monistus- ja kopiointikulut kasvoivat -75 eurosta -248,26 euroon. Toimistotarvikekulut kasvoivat rajusti -1.842,45 euroon (-535,40 euroa) eli lähes kolme ja puolikertaisiksi. Arvon alentumisia ei nyt kirjattu (-7.007,38 euroa Kustannus Oy Vapaa Ajattelijat Ab:n osakkeista). Toimisto-luokan alijäämäksi tuli -10.619 euroa (-14.545,03 euroa).

Hallinto-luokassa uutta on työllistämistuet, 2.544,08 euroa (0 euroa). Niitä saatiin toimistosiihteri Erkki Haapaniemen palkkaamiseen lokakuun puolivälistä vuoden loppuun saakka. Asiaa ei osattu budjetoida.

Kuluissa toimiston palkat kasvoivat -25.090,79 eurosta -27.799,38 euroon eli 10,8 %. Muihin palkkoihin ja työkorvauksiin ei ollut budjetoitu varoja lainkaan, mutta niihin kulutettiin -1.036 euroa. Välilliset työvoimakulut kasvoivat automaattisesti. Kokouskulut kasvoivat 32,0 %, varsin paljon (-565,60 euroa). Vielä enemmän (34,9 %) kasvoivat matka-, majoitus- ja päivärahakulut. Niiden kasvu oli euroissakin 2.013,31. Hallitus jatkaa järjestön varojen liiallista kuluttamista byrokraatiaan. - Liittoa vaivaa ”suunnaton byrokraatia” sanoo jopa hallituksen puheenjohtaja Robert Brotherus uudessa Vapaa Ajattelijat -lehdessä (VAJ 2008:3, 9). Kaikkein eniten kasvoivat kuitenkin ”Muut hallinnon kulut”, 68,8 % eli -857,65 euroa, aina -2.104,69 euroon. Juhla- ja seminaarikuluiksi kerrotaan -5.744,80 euroa.

Kaikkiaan hallinnon kulut olivat -51.229,66 euroa (-37.489,54 euroa) ja luokan alijäämä -48.372,73 euroa (-37.105,24 euroa). Alijäämä kasvoi 23,2 %; kasvuvauhti näyttää pahalta. Budjetti oli -41.150 euroa.

Varsinaisen toiminnan alijäämä oli -75.678,10 euroa (-67.360,13 euroa).

Varainhankinta (ks. erillisartikkeliä liittomaksutulosta (<http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti139.html>) sujui vanhaan malliin. Liittomaksuja saatiin 17.390 euroa (16.816 euroa) ja lahjoituksia 50 euroa (38 euroa). Lahjoitukset kasvoivat 31,6 % - mutta määrä ei vakuuta. Liitto on menettänyt lahjoittajien luottamuksen. Lahjoituksia näyttää kanavoituvan nyt ateistijärjestöjen suuntaan.

Sijoitustoiminnassa korot joukkovelkakirjalainoista supistuivat 127,87 euroon (budjetoitu 500 euroa), koska velkakirjojen juoksuaika päättyi 15.2.2007. Velkakirjojen pääoman liitto oli syönyt jo aiemmin ottamalla rahapulassaan maksuvalmiuslainaa. 80.000 markan (13.455,03 euroa)

pääoma hupeni tuon lainan takaisinmaksuun. Taseessa muiden velkojen kerrotaan pienentyneen 14.110,11 euroa.

Olin itse liiton taloudenhoitajana hankkinut liiton saamalla lahjoitusvaroilla nämä joukkovelkakirjalainat vuonna 1997. Ne olivat hyvä ja liitolle sovelias sijoitus, joiden kiinteä vuosikorko oli 5,70 %.

Vuokratuotot ovat liiton suurin tulolähde. ”Kruunun jalokivinä” on kymmenen vuokra-asuntoa, joista yhtään ei ole vielä myyty. Bruttovuokratuotot olivat 57.720,24 euroa (55.731,19 euroa). Nettotuotot olivat 34.777,28 euroa (37.499,71 euroa), laskua siis 7,3 %. Toimintakertomuksen mukaan tuottoja leikkasivat n. 8.000 euron remonttikulut. Tarkempaa selvitystä remonteista liitto ei anna.

Asuinhuoneiston Siltasaarenkatu 15 D 104 osalta huomio kiinnittyy siihen, että vuokralaiset ovat vaihtuneet tiuhaan. 28.2.2007 päättynyt vuokrasuhde kesti kolme kuukautta, seuraava vuokrasuhde kaksi kuukautta, tätä seuraava vain toukokuun, jonka jälkeen vuokraustoiminnassa näyttää olleen kolme viikkoa tyhjääntä. 21.6.2007 alkanut vuokrasuhde kesti sitten ainakin koko loppuvuoden. Näin tiheästi vaihtuvat vuokralaiset panevat epäilemään, että vuokralaisvalinnassa on jotakin vikaa. Muutot ja vaihtuvat asukkaat myös kuluttavat asuntoa tavallista enemmän.

Valtion yleisavustus polki paikallaan 25.000 eurossa neljättä vuotta. Opetusministeriö ei ole katsonut liiton toimintaa sellaiseksi, että avustusta pitäisi korottaa.

Tehdään aiempaan tapaan (esim. <http://www.ateistit.fi/uutiset/uuti140.html>) vertailu vuosien 2002 ja 2007 muutamien tilinpäätöslukujen kesken:

1. Liiton kaikki tulot: 90.571,97 (2002) / 116.821,61 (2007);
2. Liiton kaikki menot: 100.217,79 / 116.301,42;;
3. Liiton toimiston välittömät palkkamenot: 25.667,63 (25,6 % kaikista menoista) / 25.255,30 (työllistämistuki vähennetty)(21,7 % kaikista menoista);
4. Vapaa Ajattelija –lehden tappio: 11.466,17 / 10.183,56;
5. Oma pääoma: 498.896,94 / 495.590,05

Palkkamenojen suhteellinen osuus kaikista menoista on pienentynyt. Työvoimaa, jolle liitto aiemmin maksoi omista varoistaan palkkaa, on saneerattu ulos. Tilalle otetun tukityöllistetyn työvoiman palkkakustannukset maksavat veronmaksajat.

Tase 31.12.2007

Vanha moite siitä, että tilinpäätös on epähavainnollinen, koska siirtoja rahastoihin ja purkuja niistä ei ole merkitty tuloslaskelmaan, voidaan toistaa.

Taisto, Voitto ja Väinö Koiviston rahasto (31.12.2006: 128.331,65 euroa) tuotti yhdeksän prosentin (oikea tuottoaste) mukaan laskien 11.549,98 euroa. Rahastolle on kuitenkin laskettu tuottoa, vastoin testamenttimääräystä, vuodesta 2005 alkaen vain neljän prosentin mukaan. Tämän mukaan rahasto tuotti vuonna 2007 5.133,27 euroa (liitetiedoissa sentin pyöristysvirhe eli 5.133,26 euroa). Rahaston varoilla tulee testamenttimääräyksen mukaan ”*kustantaa puhujia vapaa-ajattelijoiden haudoille sekä vapaa-ajattelijoiden hautojen hoitoa niin laajasti kun on mahdollista*”. Liittohallitus ei piittaa määräyksestä.

Vuoden 2007 toimintakertomus salaa liiton myöntämien hautausmaa-avustusten tarkan määrän. Tuloslaskelmassa jäsenyhdistysten toiminta-avustuksiksi mainitaan 951,50 euroa, mutta ei erotella

hautausmaa-avustuksia ja mahdollisia muita toiminta-avustuksia. Kulukorvaukset juhlapuhujille purettiin nekin aiemmin tästä rahastosta, eikä eroa tehty sen välillä, olivatko kulut syntyneet hautauspuheesta vai jostakin muusta juhlapuheesta. Muiksi palvelutoiminnan kuluiksi ilmoitetaan nyt 1.312 euroa, mutta sisältyykö siihen muita kuluja kuin hautauspuhujille maksettuja korvauksia?

Liitetiedoissa kerrotaan, että siviilijuhlapuhujille ja –muusikoille maksetut kulukorvaukset ja yhdistyksille myönnetyt hautausmaa-avustukset olivat yhteensä -4.145,99 euroa. Kuitenkin koko Palvelutoiminta-luokan kulut olivat vain -2.513,50 euroa. Mihin on kirjattu näiden erotus? Kun -4.145,99 euroa vähennettiin rahaston tuotosta, saatiin 987,28 euroa, joka lisättiin rahastoon (liitetiedot 987,27 euroa). Näin liitto sai rahaston arvoksi 31.12.2007 129.318,92 euroa.

Vuonna 2007 liitto siis käytti rahaston tuotosta testamenttimääräysten vastaisesti muihin kuluihinsa 6.416,71 euroa, jos laskuissa käytetään rahaston virheellistä, liian pientä lähtöarvoa. Jos testamenttimääräyksiä olisi noudatettu koko ajan, rahaston arvo vuoden alussa olisi ollut suurempi. Vastaavasti testamenttimääräysten vastaisesti käytettyjen varojen määräkin olisi ollut suurempi.

Siirtovelat

Siirtovelkaluettelossa mainitaan siviilijuhlamuusikon kulukorvaus 70 euroa, mutta tuloslaskelmassa muusikoiden kulukorvaustilin vuosisaldo on 0 euroa.

Kimmo Sundström